

Καλή Ανάσταση!

28 Απριλίου 2016

Επισκόπηση

- Με τη συζήτηση στη Βουλή του νέου φορολογικού και συνταξιοδοτικού νομοσχεδίου, που ξεκίνησε την τρέχουσα εβδομάδα των Παθών, προστίθενται νέα επεισόδια στη διαρκώς αναβαλλόμενη ολοκλήρωση της 1ης αξιολόγησης του 3ου Μνημονίου. Η αποτυχία ολοκλήρωσης των διαπραγματεύσεων μεταξύ Θεσμών και Κυβέρνησης για τη λήψη πρόσθετων μέτρων, δυνητικής εφαρμογής, ύψους μέχρι και €3,6 δις., ώστε να διασφαλισθεί η επίτευξη του στόχου για πρωτογενές πλεόνασμα 3,5 ποσοστιαίων μονάδων του ΑΕΠ μέχρι το 2018, προκαλούν τεράστια αβεβαιότητα στην οικονομία και φέρνουν μνήμες του εφιαλτικού πρώτου εξαμήνου του 2015. Παράλληλα, φαίνεται να στενεύουν και τα χρηματοδοτικά περιθώρια εν όψει των αναγκών εξυπηρέτησης του δημοσίου χρέους που κορυφώνονται τον Ιούλιο του 2015, όπως υποδηλώνει η συγκέντρωση των αποθεματικών δημόσιων φορέων στην Τράπεζα της Ελλάδος. Στο πλαίσιο αυτό, θεωρείται πλέον βέβαιο ότι η οικονομία εισέρχεται σε μία νέα υφεσιακή φάση, με ένα μίγμα πολιτικής που στηρίζεται σε υπερβολική επιβάρυνση των συνεπών φορολογουμένων στην τρέχουσα περίοδο, έτσι ώστε η αναγκαιότητα, αν και μη ορθολογικά σχεδιασμένη, περικοπή των συνταξιοδοτικών δαπανών να διολισθήσει προς το μέλλον. Χωρίς να λαμβάνονται μέτρα άμεσης επανεκκίνησης της οικονομίας και περιστολής της φοροδιαφυγής, το μίγμα αυτό των μέτρων είναι αδιέξοδο και απειλεί με περαιτέρω φτωχοποίηση την κοινωνία. Η επιμονή της κυβέρνησης στην αύξηση φόρων αντί της περιστολής δαπανών και ο υφεσιακός αντίκτυπος που θα έχουν στην οικονομία, οδηγεί μωπικά την Τρόικα να εμμένει στη λήψη επιπλέον εφεδρικών μέτρων που, δυστυχώς, ενισχύουν περαιτέρω το υφεσιακό κύμα και θα δώσουν τη χαρακτηριστική βολή στην οικονομία. Χωρίς την άμεση αλλαγή πλεύσης προς την κατεύθυνση ενίσχυσης της ιδιωτικής επιχειρηματικότητας και ανάκαμψης των ιδιωτικών επενδύσεων, η αποτυχία της οικονομικής πολιτικής είναι προδιαγεγραμμένη, και η καθήλωση της ελληνικής οικονομίας στη στασιμότητα απολύτως προβλέψιμη.
- Η επίδοση των εξαγωγών συνεχίζει να είναι συμβατή με τη διατήρηση εύθραυστων ισορροπιών στην οικονομία, ενώ είναι νωρίς για να εξαχθούν συμπεράσματα για την πορεία του τουρισμού αν και οι πρώτες ενδείξεις από τις συνέπειες της προσφυγικής κρίσης δεν είναι ενθαρρυντικές. Το μεγάλο στοίχημα του καλοκαιριού θα είναι, βέβαια, η πορεία των εσόδων από τον τουρισμό, και ο βαθμός στον οποίο, σε καθεστώς capital controls, αυτά τα έσοδα θα εισρεύσουν στη χώρα και θα τονώσουν τη ρευστότητα της ελληνικής οικονομίας.
- Η επιτάχυνση της απονομής της δικαιοσύνης αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την εδραίωση του κράτους δικαίου, τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και τελικά την προσέλκυση επενδύσεων. Στη χώρα μας έχουν γίνει αρκετές προσπάθειες εξορθολογισμού της λειτουργίας των δικαστηρίων και περιορισμού της δικαστικής ύλης, με σειρά νομοθετικών και άλλων παρεμβάσεων. Αυτές περιλαμβάνουν και τη σταδιακή εισαγωγή υποδομών που επιτρέπουν την ηλεκτρονική διακίνηση της πληροφορίας και διαχείριση των υποθέσεων. Παραμένουν ωστόσο σημαντικά κενά τόσο στην ανάπτυξη και αξιοποίηση αυτών των συστημάτων όσο και σε θέματα εκπαίδευσης και, κυρίως, βελτίωσης της διοίκησης ώστε οι προσπάθειες των προηγούμενων ετών να οδηγήσουν στα επιθυμητά αποτελέσματα. Και βεβαίως η κακή νομοθέτηση και η «δικομανία» του ίδιου του ελληνικού δημοσίου δυσχεραίνουν σημαντικά τη δικαστική κρίση λόγω πχ της έλλειψης κωδικοποίησης, των πολλών διάσπαρτων και αντικρουόμενων διατάξεων, των διαρκών παρατάσεων παραγραφής που διατηρούν αδικαιολογητα στη ζωή εκκρεμείς υποθέσεις, και της άσκοπης χρήσης ένδικων μέσων από το ΝΣΚ. Επιπλέον εντοπίζονται σημαντικά κενά στη διαφάνεια, σε ό,τι αφορά την πρόσβαση στο σύνολο της νομολογίας όλων των βαθμίδων, καθώς και στην προώθηση των επιλογών εξωδικαστικής επίλυσης των διαφορών. Όλα αυτά βέβαια έχουν νόημα σε μια χώρα στην οποία λειτουργούν τα δικαστήρια, καθώς η Ελλάδα, εδώ και μήνες κατά τους οποίους απεργούν οι δικηγόροι, δεν ανήκει σε αυτή την κατηγορία χωρών!

Τομέας Μακροοικονομικής Ανάλυσης και Ευρωπαϊκής Πολιτικής

Μιχάλης Μασουράκης
Chief Economist
E: mmassourakis@sev.org.gr
T: +302115006104

Μιχάλης Μητσόπουλος
Senior Advisor
E: mmitsopoulos@sev.org.gr
T: +302115006157

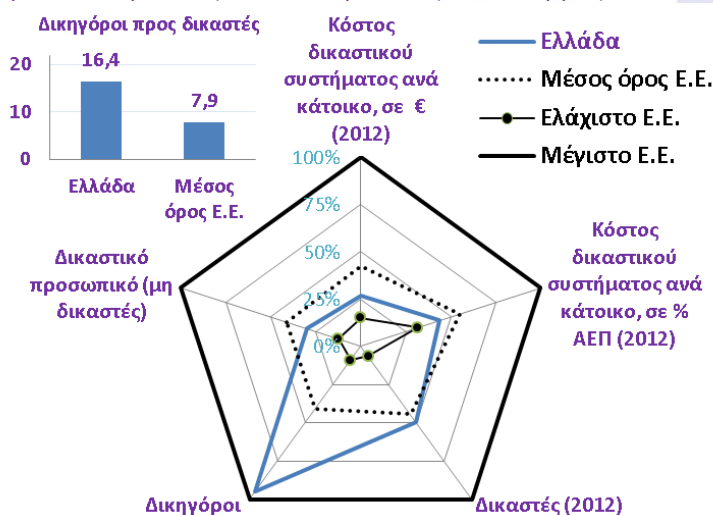
Θανάσης Πρίντσιπας
Associate Advisor
E: printsipas@sev.org.gr
T: +302115006176

Οι απόψεις στην παρούσα έκθεση είναι των συγγραφέων και όχι απαραίτητα του ΣΕΒ. Ο ΣΕΒ δεν φέρει καμία ευθύνη για την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιλαμβάνει η έκθεση.

Γιατί απεργούν οι δικηγόροι...

Πόροι δικαστικού συστήματος στην Ελλάδα και την Ε.Ε.

(EU Justice Scoreboard 2016, στοιχεία 2013. Προσωπικό ανά 100.000 κατοίκους. Η υπερπροσφορά πόρων αξιολογείται αρνητικά, ενώ και η υπερβολική έλλειψη πόρων υπονομεύει την αποτελεσματικότητα λειτουργίας του συστήματος)

Τρόικα και Κυβέρνηση αλληλέγγυοι....

Σύμφωνα με την έκθεση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (ΓΛΚ) που συνοδεύει το νέο ασφαλιστικό και φορολογικό νομοσχέδιο, τα φορολογικά μέτρα θα αποδώσουν €1,7 δις. σε ετήσια βάση, ενώ προβλέπεται επίσης, μεταξύ άλλων, αύξηση των εισφορών επικουρικής ασφάλισης στη μισθωτή εργασία κατά 1% για 4 έτη. Τα βασικά μέτρα για το ασφαλιστικό θα αποδώσουν σε νέα έσοδα και περικοπές από το 2020 περί τα €2,9 δις. Η κυβέρνηση όμως περιορίζει σημαντικά την άμεση επίπτωση στους συνταξιούχους και έτσι το 2016 τα μέτρα αυτά θα αποδώσουν αισθητά λιγότερα από €1 δις, προστατεύοντας προσωρινά ειδικά τους υφιστάμενους και προς άμεση συνταξιοδότηση δικαιούχους από μεγάλες περικοπές (Πίνακας 1). Δυστυχώς το ΓΛΚ, ενώ προσφέρει μια συχνά εκτενή ανάλυση των επιπτώσεων των παρεμβάσεων στο ασφαλιστικό, δεν προσφέρει μια αντίστοιχη ανάλυση στην κατανομή των αναμενόμενων φοροεσόδων ανά προτεινόμενο προς ψήφιση μέτρο. Ο Πίνακας 2 συνοψίζει μια κατά προσέγγιση εφαρμογή των νέων συντελεστών στα εισοδήματα που δηλώθηκαν το 2015, και τα συγκρίνει με τους συντελεστές που ίσχυαν στην εκκαθάριση του φόρου εισοδήματος πέρυσι. Η άσκηση αυτή δείχνει ότι:

- Ένα πολύ μεγάλο μέρος των νέων φοροεσόδων θα έρθει από την αναμόρφωση της κλίμακας της έκτακτης εισφοράς. Αυτή κατά τον Πίνακα 3 μάλιστα θα αποβεί εξοντωτική για ελάχιστους φορολογούμενους με υψηλά εισοδήματα, καθώς 50.000 φορολογούμενοι με ετήσιο εισόδημα άνω των €40.000 θα πληρώσουν το 2017 σημαντικά αυξημένη έκτακτη εισφορά, σε σχέση με το εκκαθαριστικό του καλοκαιριού του 2015. Πρέπει να σημειωθεί ότι αυτή η ομάδα φορολογούμενων περιλαμβάνει συνήθως τα στελέχη του ιδιωτικού τομέα που έχουν αυξημένη έκθεση στον προοδευτικό ΕΝΦΙΑ, την αυξημένης προοδευτικότητας κλίμακα φόρου εισοδήματος και τον αυξημένο φόρο μερισμάτων.

- Η μεταβολή στη φορολογία εισοδημάτων από ενοίκια θα πλήξει μεγάλο αριθμό μικρο-ιδιοκτητών, επιβαρύνοντάς τους κατά μέσο όρο με €100 το χρόνο φόρο παραπάνω για εισοδήματα έως €12.000 (Πίνακας 4), εξέλιξη που σίγουρα είναι επώδυνη.

- Η μεταβολή της κλίμακας φόρου εισοδήματος για μισθωτούς και συνταξιούχους αυξάνει το φόρο εισοδήματος αισθητά μόνο για όσους έχουν εισόδημα άνω των €40.000, δηλαδή αφορά και πάλι σε μεγάλο βαθμό στελέχη της αγοράς (Πίνακας 5).

Τονίζοντας το πόσο στρεβλή είναι πλέον η κατανομή των φόρων στη χώρα ως αποτέλεσμα της υπερπροοδευτικής φορολόγησης των εισοδημάτων κυρίως στον ιδιωτικό τομέα, η αύξηση του συντελεστή στα εισοδήματα από ενοίκια έως €12.000 από το 11% στο 15% θα αποδώσει €158 εκατ. και η μείωση του αφορολόγητου κατά €100, €250 εκατ. Την ίδια ώρα η αύξηση της ανώτατης κλίμακας της έκτακτης εισφοράς στο 10%, από 4% θα αποδώσει μόνο €71 εκατ. και η αύξηση του φόρου στα μερίσματα στο 15%, από 10%, €83 εκατ. Η άμεση δημοσιονομική απόδοση των μέτρων αυτών είναι σχετικά μικρή, ενώ είναι προφανές ότι σε σύντομο χρονικό διάστημα η εξαϋλωση της φορολογητέας ύλης σε αυτά τα εισοδηματικά κλιμάκια θα οδηγήσει σε άμεσες, και πολλαπλάσια έμμεσες, απώλειες εσόδων για το κράτος.

Το νέο φορολογικό και ασφαλιστικό νομοσχέδιο συνεπώς δεν αντιμετωπίζει, για άλλη μια φορά και παρά τις περί του αντιθέτου διαβεβαιώσεις της αιτιολογικής έκθεσης, το μεγάλο πρόβλημα της χώρας, που είναι ότι η εργασία δεν ενθαρρύνεται στην Ελλάδα. Η απόκτηση εργασίας είναι σημαντική προϋπόθεση για την επίτευξη της ευημερίας του ατόμου αλλά και του συνόλου, ως άθροισμα των επιμέρους ατόμων: μια κοινωνία ανέργων δεν μπορεί να ευημερήσει. Το ίδιο ισχύει και για μια κοινωνία στην οποία λίγοι εργάζονται για να πληρώσουν τους φόρους και τις εισφορές που εξασφαλίζουν στο κράτος τους πόρους με τους οποίους πληρώνει, στο τέλος κάθε μήνα, μισθούς και συντάξεις. Η συνολική ευημερία προσπατεί ότι το κάθε μέλος της κοινωνίας έχει τη δυνατότητα να βρει τι μπορεί να κάνει, να του επιτραπεί να το κάνει στο πλαίσιο του νόμου και, φυσικά, να του επιτραπεί να αποκομίσει την αμοιβή που αναλογεί στην εργασία και το ταλέντο του.

Το φορολογικό και συνταξιοδοτικό σύστημα, ακόμα περισσότερο μετά τις προτεινόμενες αλλαγές, εξακολουθεί να αποθαρρύνει, με εμπόδια και υπερφορολόγηση, την έντιμη και παραγωγική εργασία, την ώρα που το συνταξιοδοτικό σύστημα θα συνεχίσει να προσφέρει για πολλούς παροχές που δεν έχουν σχέση με τις εισφορές που καταβλήθηκαν κατά τη διάρκεια του εργασιακού βίου και την προστασία των πραγματικά αδύναμων.

Είναι αλήθεια ότι στα χρόνια της κρίσης οι στρεβλώσεις αυτές δεν αντιμετωπίστηκαν ποτέ με θάρρος και αποτελεσματικότητα. Αντίθετα, ενισχύθηκαν την ώρα που η χρηματοδοτική ασφάλεια, ο κίνδυνος χάραξης και οι φόροι στην παραγωγή υπέρ-αντισταθμίζαν το όποιο όφελος των λίγων μεταρρυθμίσεων, που με παλινωδίες, αντιστάσεις και πολλές εκπώσεις εφαρμόστηκαν στο επιχειρηματικό περιβάλλον.

Πίνακας 1: Επιλογή παρεμβάσεων νέου ασφαλιστικού

(Έκθεση ΓΛΚ ασφαλιστικού και φορολογικού νομοσχεδίου)

€ εκατ.	2016	2017	2018	2019
Νέο ΕΚΑΣ - σταδιακή κατάργηση	168	569	803	853
Νέοι συνταξιούχοι δημοσίου, μειώσεις συντάξεων	21	101	222	345
Μειώσεις υφιστάμενων συντάξεων θανάτου	11	59	122	177
Μη καταβολή αυξήσεων σε συντάξεις δημοσίου			187	187
Μείωση επικουρικών για νέους συνταξιούχους	5	27	43	48
Μείωση επικουρικών για υφιστάμενους συνταξιούχους	174	291	284	277
Μείωση οικογενειακών παραχών	1	7	15	21
Νέο ανώτατο όριο συντάξεων δημοσίου	22	38	38	38
Μείωση μερισμάτων μετοχικών ταμείων δημοσίου	207	208	208	209
Περιορισμοί σε πολλαπλές συντάξεις, ΤΣΜΕΔΕ, ΤΣΑΥ	173	351	362	365
Νέα βάση ανώτατων επιπέδων ασφάλισης	23	24	25	26
Νέα βάση εισφορών αυτοαπασχολούμενων		136	137	138
Αύξηση εισφορών ΟΓΑ	94	95	112	157
ΣΥΝΟΛΟ	899	1.906	2.558	2.841

Πίνακας 2: Επιλογή νέων φορολογικών μέτρων (έκθεση

ΓΛΚ, εκτιμήσεις ΣΕΒ επί στοιχείων Υπ. Οικ. για δηλωμένα εισοδήματα 2015. Σύγκριση φόρου 2015 και φόρου που θα βεβαιωθεί το 2017)

Ετήσια επιπλέον έσοδα κράτους σε σχέση με το 2015	€ εκατ.
Κλίμακα φόρου εισοδήματος μισθωτών και συνταξιούχων	187
Φόρος ενοικίων	245
Έκτακτη εισφορά	488
Μείωση αφορολόγητου	250
Φόρος μερισμάτων	83
Σύνολο	1.251

Πίνακας 3: Επιπτώσεις νέας κλίμακας έκτακτης εισφοράς

(έκθεση ΓΛΚ, εκτιμήσεις ΣΕΒ επί στοιχείων Υπ. Οικ. για δηλωμένα εισοδήματα 2015. Σύγκριση φόρου 2015 και φόρου που θα βεβαιωθεί το 2017)

Κλίμακα εισοδήματος 2015, €	Φορολογούμενοι	Μεταβολή έκτακτης εισφοράς €/ φορολογούμενο	Μεταβολή εσόδων κράτους, €
12-20.000	1.373.444	-81	-111.179.841
20-30.000	392.062	213	83.490.978
30-40.000	60.442	1.679	101.502.392
40-65.000	36.602	4.304	157.519.044
65-220.000	13.811	13.409	185.197.922
220.001 +	1.207	58.799	70.970.341
	1.877.568		487.500.836

Πίνακας 4: Επιπτώσεις νέας κλίμακας φόρου εισοδήματος

από ενοίκια (έκθεση ΓΛΚ, εκτιμήσεις ΣΕΒ επί στοιχείων Υπ. Οικ. για δηλωμένα εισοδήματα 2015. Σύγκριση φόρου 2015 και φόρου που θα βεβαιωθεί το 2017)

Κλίμακα εισοδήματος ενοικίων 2015, €	Φορολογούμενοι	Μεταβολή φόρου ενοικίων €/ φορολογούμενο	Μεταβολή εσόδων κράτους, €
0-12.000	1.604.720	99	158.443.295
12-35.000	74.365	606	45.050.109
35.001 +	10.298	3.984	41.029.053
	1.689.383		244.522.458

Πίνακας 5: Επιπτώσεις νέας κλίμακας φόρου εισοδήματος

για μισθούς και συντάξεις χωρίς επίπτωση μεταβολής αφορολόγητου (έκθεση ΓΛΚ, εκτιμήσεις ΣΕΒ επί στοιχείων Υπ. Οικ. για δηλωμένα εισοδήματα 2015. Σύγκριση φόρου 2015 και φόρου που θα βεβαιωθεί το 2017)

Κλίμακα εισοδήματος μισθών και συντάξεων 2015, €	Φορολογούμενοι	Μεταβολή φόρου εισοδήματος €/ φορολογούμενο	Μεταβολή εσόδων κράτους, €
20-25.000	287.095	133	38.177.483
25-30.000	93.084	283	26.359.713
30-40.000	72.325	399	28.844.238
40-42.000	7.078	830	5.872.376
42.001 +	44.542	1.960	87.324.214
	504.124		186.578.025

Το τελικό αποτέλεσμα είναι ότι παρόλο που οι – ήδη χαμηλοί – μισθοί στην παραγωγική οικονομία υποχώρησαν και άλλο (Διάγραμμα 1) και το πραγματικό κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος, για παράδειγμα στη μεταποίηση, επανήλθε σε επίπεδα χαμηλότερα της προ ευρώ εποχής (Διάγραμμα 2), ούτε πολλές επενδύσεις ήρθαν στη χώρα ούτε ραγδαία ανάπτυξη είδαμε. Έτσι, στο έβδομο έτος της κρίσης η αναλογία ανάμεσα στο ενεργό και στο μη ενεργό, στην αγορά εργασίας, τμήμα του πληθυσμού έχει χειροτερέψει δραματικά (Διάγραμμα 3), παρόλο που όλοι έχουν γίνει πολύ πιο φτωχοί, καθώς η συρρίκνωση του ιδιωτικού τομέα προχωρούσε ταχύτερα από τη συρρίκνωση των δαπανών του κράτους με αποτέλεσμα τη συνεχή ανάγκη λήψης νέων, εξοντωτικών για την παραγωγική βάση, μέτρων. Αυτή η κατάσταση βρίσκεται πίσω από την αδυναμία επίλυσης των δημοσιονομικών ανισορροπιών, τη συνεπακόλουθη έλλειψη εμπιστοσύνης στις προοπτικές της οικονομίας και το γεγονός ότι οι μεταρρυθμίσεις που έχουν γίνει δεν φέρνουν ποτέ τις προσδοκώμενες επενδύσεις και ανάπτυξη.

Το μάθημα της τελευταίας 7ετίας συνεπώς είναι ότι η συνεχής αύξηση των φορολογικών βαρών σε όσους εργάζονται παραγωγικά στην Ελλάδα τελικά χειροτερεύει τα πράγματα για όλους. Μάλιστα, πλέον τα χειροτερεύει στο βαθμό που η ικανότητα του κοινωνικού κράτους να προσφέρει τα βασικά σε αυτούς που πραγματικά έχουν ανάγκη αμφισβητείται.

Στο πλαίσιο αυτό, θα περίμενε κανείς τόσο η κυβέρνηση όσο και οι δανειστές να τα καταφέρουν καλύτερα αυτή τη φορά από το:

- Να τιμωρήσουν για άλλη μια φορά με αυξημένους φόρους όσους ακόμα επιχειρούν και εργάζονται παραγωγικά στη χώρα μας.
- Να προστατέψουν για άλλη μια φορά ειδικά τους πρόωρους συνταξιούχους με μεγάλες συντάξεις εις βάρος των νέων που εργάζονται, και που σε αντίθεση με τους πρώτους έχουν λόγω ηλικίας την ευκαιρία να «ρίξουν μαύρη πέτρα πίσω τους» και να μειώσουν ακόμα περισσότερο τις τάξεις όσων μένουν στη χώρα για να «πληρώσουν το μάρμαρο».

Αντίθετα, θα περίμενε κανείς μια γενναία απόφαση ώστε:

- Η υπέρμετρη φορολόγηση όσων εργάζονται παραγωγικά και συνεισφέρουν τα περισσότερα στα κρατικά έσοδα να εκλογικευτεί, ώστε να έχουν κίνητρο να παραμείνουν στη χώρα και να εργαστούν για να αυξήσουν τα εισοδήματά τους, συνεισφέροντας στα δημόσια έσοδα όχι πρόσκαιρα μέσω αυξημένων συντελεστών, αλλά διαχρονικά με υγιή τρόπο μέσω της μεγέθυνσης της φορολογητέας ύλης.
- Να γίνει μια εκλογίκευση των αδιακρίτως εφαρμόζομένων και παράλογα υψηλών, για χώρα που βρίσκεται στα πρόθυρα της κοινωνικής κατάρρευσης, φορολογικών προνομίων (θυμίζουμε ότι σύμφωνα με το [Δελτίο 24/3/2016](#) το οριζόντιο αφορολόγητο όπως ισχύει «κοστίζει» περί τα €6,5 δις. το χρόνο). Οι ενισχύσεις αυτές πρέπει να προσφέρονται στοχευόμενα σε εκείνους που πραγματικά τα έχουν ανάγκη λόγω πολύ χαμηλού εισοδήματος, οικογενειακής κατάστασης ή μεγάλης ηλικίας.
- Την εκλογίκευση των φόρων στην παραγωγή, την επιχειρηματική δραστηριότητα και τα κέρδη, ώστε να ενθαρρυνθεί η εισροή επενδύσεων, η αύξηση της παραγωγής και η ενίσχυση των εξαγωγών, τις οποίες έχει απόλυτη ανάγκη η χώρα για να ανακάμψει.

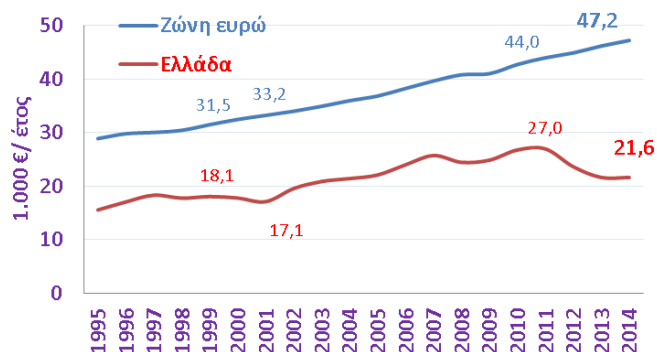
Πρόσφατες οικονομικές εξελίξεις

Ισοζύγιο πληρωμών: Περιορισμένο κατά €785 εκατ. εμφανίζεται το συνολικό ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και κεφαλαίων τον Φεβρουάριο του 2016 σε σύγκριση με τον Φεβρουάριο του 2015, ως αποτέλεσμα κυρίως της βελτίωσης των ισοζυγίων εισοδημάτων. Αναφορικά με το ισοζύγιο αγαθών και υπηρεσιών, οι εξαγωγές αγαθών εκτός πλοίων και καυσίμων σημείωσαν άνοδο +3,2% τον Φεβρουάριο (-0,7% το διάστημα Ιαν – Φεβ 2016), ενώ οι αντίστοιχες εισαγωγές αυξήθηκαν κατά +4,3% (-1,4% το διάστημα Ιαν – Φεβ 2016, Διάγραμμα 4). Την ίδια ώρα, οι εισπράξεις από υπηρεσίες εξακολουθούν να καταγράφουν έντονη υποχώρηση (-34% τον Φεβρουάριο και -39,5% το πρώτο 2μηνο), κυρίως λόγω της μείωσης των καθαρών εισπράξεων από μεταφορές (-39,9% και -47,4% αντίστοιχα), οφειλόμενη σε μεγάλο βαθμό στους περιορισμούς στην κίνηση κεφαλαίων (Πίνακας 6).

Ταξιδιωτικό ισοζύγιο: Πτώση καταγράφουν τόσο οι αφίξεις τουριστών όσο και οι εισπράξεις τον Φεβρουάριο του 2016 (-14,9% και -6,7% αντίστοιχα) και συνολικά το πρώτο δίμηνο του έτους (-11% και -5,6% αντίστοιχα). Ωστόσο οι μήνες αυτοί δεν είναι ενδεικτικοί για την πορεία του τουρισμού στο σύνολο του έτους, ενώ οι προσδοκίες είναι θετικές και για το 2016. Ειδικότερα, σύμφωνα με την Τράπεζα της Ελλάδος, η μείωση των αφίξεων κατά το διάστημα Ιαν – Φεβ 2016 οφείλεται κυρίως στην πτώση της ταξιδιωτικής κίνησης από τις χώρες της ΕΕ-28 (-15,3%), ιδίως από χώρες εκτός της ζώνης του ευρώ, ενώ αντίθετα οι αφίξεις από τις χώρες της ζώνης του ευρώ αυξήθηκαν +0,6%. Το ίδιο διάστημα, οι ταξιδιωτικές εισπράξεις ανήλθαν στα €295 εκατ., παρουσιάζοντας μείωση -5,6% σε σύγκριση με πέρυσι.

Ισοζύγιο και χρέος Γενικής Κυβέρνησης: Πρωτογενές έλλειμμα -€4,6

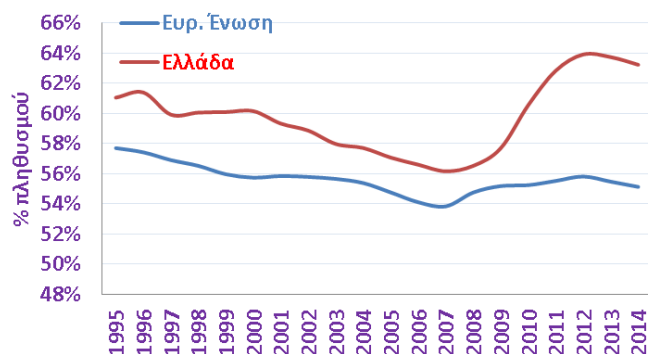
Διάγραμμα 1: Εξέλιξη ετήσιας μικτής αμοιβής μισθωτού εργαζόμενου στη μεταποίηση (Ευρ. Επιτροπή, AMECO 1995-2015)

Διάγραμμα 2: Εξέλιξη πραγματικού κόστους εργασίας ανά μονάδα προϊόντος στη μεταποίηση (Ευρ. Επιτροπή, AMECO 1995-2015)

Διάγραμμα 3: Εξέλιξη ποσοστού πληθυσμού που είναι άεργο, άνεργο, σε σύνταξη ή ηλικιακά εκτός αγοράς εργασίας (Ευρ. Επιτροπή, AMECO 1995-2015)

Πίνακας 6: Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (ΤτΕ, Φεβ. 2016)

	(€ εκατ.)		%	
	Σύνολο	Ιαν - Φεβ		
	2015	2015	2016	
Ισοζύγιο αγαθών	-17.247,8	-3.018,6	-2.587,0	-14,3%
Εξαγωγές χωρίς καύσιμα και πλοία	17.898,0	2.759,3	2.740,5	-0,7%
Εξαγωγές καυσίμων	6.713,7	1.000,0	747,1	-25,3%
Εισαγωγές χωρίς καύσιμα και πλοία	30.489,9	5.019,9	4.948,2	-1,4%
Εισαγωγές καυσίμων	10.921,8	1.602,1	1.118,0	-30,2%
Εισαγωγές πλοίων	623,2	210,2	21,9	-89,6%
Εισπράξεις από υπηρεσίες	27.987,7	3.079,8	1.862,1	-39,5%
Τουρισμός	14.194,4	312,2	294,8	-5,6%
Μεταφορές	9.968,3	2.047,1	1.077,4	-47,4%
Άλλες υπηρεσίες	3.825,0	720,5	489,8	-32,0%
Εισροές από ΕΕ	3.374,2	679,5	1.024,7	50,8%
Τρέχουσες	1.054,9	489,7	357,7	-26,9%
Κεφαλαιακές	2.319,3	189,9	667,0	251,3%
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών*	1.981,1	-1.576,6	-914,7	-42,0%

δισ. εμφάνισε το Δ' 3μηνο του 2015 το ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης, σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ. Σε ετήσια βάση το 2015 προκύπτει πρωτογενές έλλειμμα ίσο με -3,4% του ΑΕΠ, έναντι πλεονάσματος +0,4% το 2014. Σημειώνεται ότι τα στοιχεία αυτά καταρτίζονται σύμφωνα με τη μεθοδολογία ESA 2010 και διαφέρουν από τους ορισμούς του προγράμματος προσαρμογής. Την ίδια ώρα, η ΕΛΣΤΑΤ εκτιμά ότι το συνολικό χρέος της Ελλάδας μειώθηκε στα €311,4 δισ. ή 176,9% του ΑΕΠ, από €319 δισ. ή 180,1% του ΑΕΠ το 2014.

Δείκτης τιμών υλικών κατασκευής νέων κτιρίων κατοικιών: Συνεχίζεται τον Μάρτιο του 2016 η μείωση στις τιμές υλικών κατασκευής νέων κτιρίων κατοικιών (-2,4%), έχοντας συμπληρώσει πάνω από 3 έτη συνεχούς υποχώρησης.

Η ελληνική δικαιοσύνη πρέπει να βελτιωθεί με εντατικότερους ρυθμούς

Η Ελλάδα έχει υιοθετήσει τα τελευταία 7 χρόνια μεγάλο αριθμό μέτρων, νομοθετικών και διοικητικών, με στόχο την επιτάχυνση της απονομής δικαιοσύνης. Έτσι, καταγράφεται από την έκθεση [2016 EU Justice Scoreboard](#) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και για το 2015 η μεταρρύθμιση του Κώδικα Πολιτικής Δικαιονομίας, η υλοποίηση και δρομολόγηση επιπλέον μεταρρυθμίσεων στη χρήση τεχνολογιών πληροφορικής, η μεταρρύθμιση στα νομικά επαγγέλματα και η αύξηση του κόστους χρήσης των δικαστηρίων.

Τα μέτρα των τελευταίων ετών όμως δεν έχουν οδηγήσει ακόμα σε ορατά, για την οικονομία, αποτελέσματα όπως αποτυπώνουν τα ποσοτικά στοιχεία της έρευνας, που καταγράφουν για άλλη μια φορά την επιμονή των πολύ μεγάλων χρόνων εκδίκασης και την ύπαρξη μεγάλου αριθμού εκκρεμών υποθέσεων. Από την άλλη, καταγράφονται και εξελίξεις που ίσως αποτελούν σημάδια μιας επικείμενης βελτίωσης. Συγκεκριμένα:

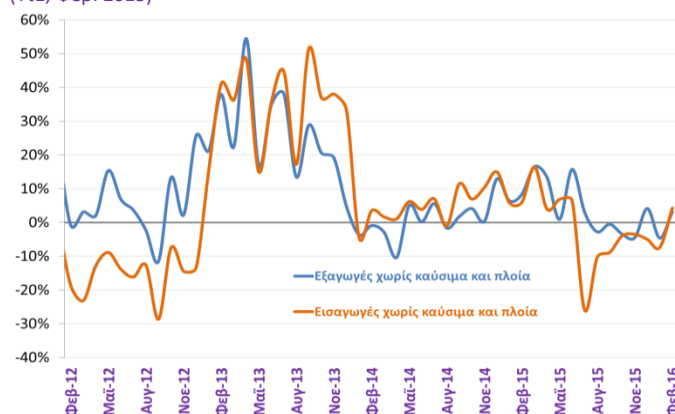
- Ο αριθμός εισαγωγής των νέων πολιτικών (δηλαδή αστικών, μη ποινικών) υποθέσεων, ανά κάτοικο, είναι υψηλός ενώ για τις διοικητικές υποθέσεις αρκετά χαμηλότερος αλλά,
- Ο χρόνος επίλυσης για τις νέες αστικές υποθέσεις είναι υψηλός, και για τις διοικητικές υποθέσεις ακόμα υψηλότερος, με δυο μόνο χώρες να έχουν χειρότερους χρόνους.
- Ο αριθμός των εκκρεμών υποθέσεων, αστικές και ακόμη περισσότερο διοικητικές, είναι εξαιρετικά υψηλός, αν και,
- Ο ρυθμός επίλυσης υποθέσεων έχει αυξηθεί σημαντικά άνω του 100%, για τις αστικές υποθέσεις για πρώτη φορά το 2014 (αναλυτικά στοιχεία υπάρχουν έως το 2013, όπου παραμένει κάτω του 100% το ποσοστό αυτό) και δε για τη διοικητική δικαιοσύνη, όπου η Ελλάδα εμφανίζεται πρώτη ως ποσοστό του ΑΕΠ (Διάγραμμα πρώτης σελίδας), τον βαθμό διοικητικών υποθέσεων, το όριο του 100% που σηματοδοτεί τη μείωση των εκκρεμών υποθέσεων έχει ξεπεραστεί ήδη από το 2012. Όλα αυτά υπογραμμίζουν μια τάση που δημιουργεί προσδοκίες αντιμετώπισης των εκκρεμών υποθέσεων και διαμόρφωσης τελικά μιας πιο ευνοϊκής εικόνας σε ό,τι αφορά τη ταχύτητα απονομής δικαιοσύνης. Σημειώνεται ενδεικτικά ότι ο μέσος χρόνος ολοκλήρωσης της πτωχευτικής διαδικασίας είναι σήμερα 3,5 χρόνια, από τους υψηλότερους στην Ε.Ε.

Οι μέτριες έως κακές επιδόσεις στην ταχύτητα απονομή της δικαιοσύνης βέβαια εξαρτώνται απόλυτα από τη βούληση του νομοθέτη να θέσει στόχους ποιοτικής και ποσοτικής αναβάθμισης του δικαστικού έργου και έχουν σχέση φυσικά και με τους πόρους που διατίθενται και θα μπορούσαν να εξοικονομηθούν (πχ μέσα από έναν Δικαστικό Καλλικράτη) για την υποστήριξη των Ελλήνων δικαστών. Σε ό,τι αφορά την αποδοτικότητα χρήσης τους καταγράφεται ότι βρίσκονταν μέχρι πρόσφατα περίπου στον μέσο όρο της Ε.Ε. σε ό,τι αφορά τους δικαστές και λίγο χαμηλότερα σε ό,τι αφορά το κόστος του συστήματος ως ποσοστό του ΑΕΠ (Διάγραμμα πρώτης σελίδας), την ώρα που οι επιδόσεις όπως είδαμε υστερούσαν σημαντικά, με αποτέλεσμα τη σώρευση στο παρελθόν σημαντικού αριθμού εκκρεμών αστικών και διοικητικών υποθέσεων και τη διαχρονική δυσκολία διαχείρισης ειδικά του μεγάλου αριθμού νεοεισερχόμενων αστικών υποθέσεων (Διάγραμμα 5). Αξίζει να αναφερθεί εδώ η ανομοιογένεια πόρων στο σύστημα, με μεγάλο αριθμό δικηγόρων, επαρκή αριθμό δικαστών αλλά υστέρηση στο υποστηρικτικό διοικητικό προσωπικό – πέραν της έρευνας μάλιστα καταγράφονται και άλλες υστερήσεις, όπως στις κτιριακές υποδομές. Σημειώνεται εδώ πως το 2014 οι δαπάνες ως % του ΑΕΠ αυξάνουν αισθητά, σηματοδοτώντας ίσως μια προσπάθεια κινητοποίησης με στόχο τη μείωση των εκκρεμών υποθέσεων, αν και δεν καταγράφεται η ύπαρξη κάποιας χωριστής δέσμης μέτρων για τη διαχείριση των εκκρεμών υποθέσεων.

Όμως η έρευνα μας δίνει στοιχεία, πέρα από τα ποσοτικά χαρακτηριστικά των πόρων, και για ποιοτικά χαρακτηριστικά. Βλέπουμε έτσι ότι παρόλο που υπάρχουν αρκετά προγράμματα αρχικής ή κατά περίπτωση εκπαίδευσης των δικαστών για κρίσιμα ζητήματα, όπως εξειδικευμένα δικαστικά θέματα ή τη χρήση

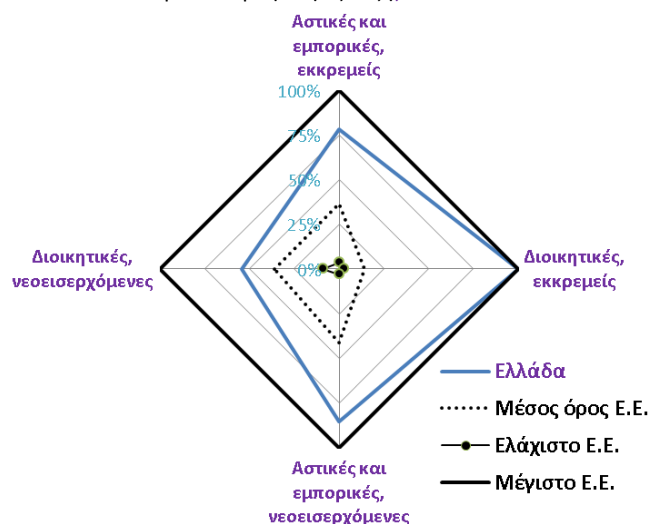
Διάγραμμα 4: Μεταβολή εισαγωγών και εξαγωγών αγαθών πλην καυσίμων και πλοίων

(ΤτΕ, Φεβ. 2015)

Διάγραμμα 5: Ταχύτητα δικαστικού συστήματος στην Ελλάδα σε σύγκριση με την Ε.Ε.

(EU Justice Scoreboard 2016, Υποθέσεις πρώτου βαθμού ανά 100 κατοίκους, 2012. Η αύξηση των υποθέσεων, νέων και εκκρεμών, ανά κάτοικο θεωρείται αρνητική εξέλιξη)

Πίνακας 7: Διαθεσιμότητα εργαλείων ΤΠΕ στα δικαστήρια, με % δικαστηρίων που έχουν την εκάστοτε αναφερόμενη υποδομή. (EU Justice Scoreboard 2016, μελέτη CEPEJ για 2010-13)

Άμεση υποστήριξη σε δικαστές και προσωπικό δικαστηρίων	
Επεξεργαστές κειμένου	≈50%
Ηλεκτρονική βάση αποφάσεων	≈50%
Ηλεκτρονικά αρχεία	≈50%
Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο	≈50%
Σύνδεση Internet	≈50%
Διοίκηση και διαχείριση	
Σύστημα εγγραφής υποθέσεων	≈50%
Πληροφοριακό σύστημα διαχείρισης	≈50%
Σύστημα πληροφόρησης για οικονομικά στοιχεία	≤10%
Υποδομή τηλεδιάσκεψης	≤10%
Επιλογή για ζητήματα επαφής με διαδίκους	
Ηλεκτρονική διαχείριση μικροδιαφορών	≤10%
Ηλεκτρονική υποβολή αιτημάτων	≤10%
Ηλεκτρονική υποβολή αιτημάτων για οφειλές	≤10%
Ηλεκτρονικό μητρώο	≤10%

συστημάτων πληροφορικής, απουσιάζει η εκπαίδευση σε θέματα διοίκησης. Επιπλέον είναι μικρός ο αριθμός των δικαστών που συμμετέχει σε προγράμματα δια βίου εκπαίδευσης.

Την ώρα που καταγράφεται αυτή η αδυναμία στην εκπαίδευση που αφορά θέματα διοίκησης και χρήσης συστημάτων πληροφορικής, η ηλεκτρονική επικοινωνία δικαστηρίου και δικηγόρων παρέχεται στο 25% περίπου των δικαστηρίων, όπως και το μεγαλύτερο μέρος των ηλεκτρονικών υπηρεσιών υποστήριξης επικοινωνίας μεταξύ των δικαστηρίων και των εμπλεκόμενων μερών. Από την άλλη, οι ηλεκτρονικές υπηρεσίες υποστήριξης συνεργασίας δικαστών και επιμελητών έχουν αναπτυχθεί πιο πολύ και εξοπλίζουν πλέον τα μισά περίπου δικαστήρια, κάτι που ισχύει και για τα συστήματα διοίκησης και ηλεκτρονικής διαχείρισης φακέλων. Από την άλλη, η πολιτική δικαιοσύνη δυστυχώς δεν διαθέτει ακόμη Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης (ΟΠΣ) Δικαστικών Υποθέσεων ενώ το αντίστοιχο ΟΠΣ της διοικητικής δικαιοσύνης έχει ολοκληρωθεί και απομένει η μετάπτωση υποθέσεων των διοικητικών πρωτοδικείων. Επιπλέον, είναι αδύναμη η ανάπτυξη υποδομών για τηλεδιάσκεψεις και την παροχή οικονομικών στοιχείων (Πίνακας 7) και σε εκκρεμότητα παραμένουν υπηρεσίες προς τους πολίτες όπως το ηλεκτρονικό παράβολο.

Τα κενά αυτά είναι συμβατά με την απουσία μιας διαδικασίας αξιολόγησης των δικαστηρίων από επαγγελματίες και χρήστες, αν και η χώρα έχει εγκαταστήσει ορισμένες ασφαλιστικές δικλίδες για τη λειτουργία τους όπως:

- υποχρεωτικές προθεσμίες (αν και στη βιβλιογραφία προκύπτει ότι συνήθως είναι αναποτελεσματικές χωρίς διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις επιτάχυνσης της δικαιοσύνης),
- σύστημα παρακολούθησης του χρόνου παραμονής μιας υπόθεσης έως την εκδίκαση,
- άμεση πληροφόρηση για τη διαχείριση υποθέσεων, αν και απουσιάζει ένα σύστημα διαχείρισης εκκρεμών υποθέσεων και συστήματα έγκαιρης ειδοποίησης ενώ η παραγωγή στατιστικών στοιχείων είναι επίσης περιορισμένη,
- διαδικτυακή πρόσβαση σε πληροφόρηση για υποθέσεις προς εμπλεκόμενα μέρη, χωρίς όμως να είναι αυτόματη η αποστολή πληροφορίας για την πορεία των υποθέσεων,
- απαιτήσεις για τη δομή των εγγράφων, χωρίς όμως να υπάρχουν τυποποιημένα έγγραφα ή συγκεκριμένες προδιαγραφές ως προς την ευκολία κατανόησης και τη συνοπτικότητα,
- σύνδεση της κατανομής υποθέσεων με τον υφιστάμενο φόρτο εργασίας και επιπλέον εξειδικευμένα κριτήρια κατανομής των υποθέσεων, όπως για παράδειγμα η ειδίκευση του δικαστή σε ορισμένο είδος υποθέσεων και η δυσκολία των υποθέσεων.

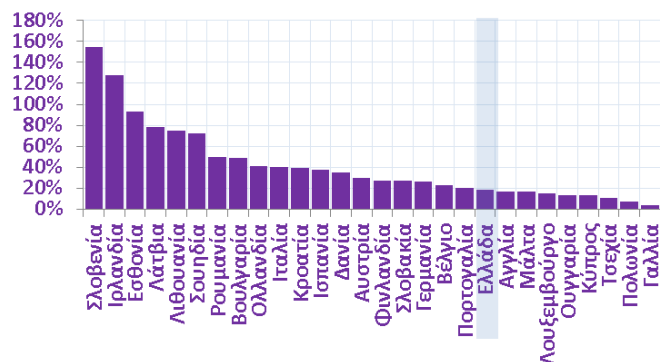
Έτσι αποτυπώνεται μια εικόνα κατά την οποία η χρήση ηλεκτρονικών συστημάτων επικοινωνίας και διαχείρισης πλέον εισάγεται αλλά δεν έχει εδραιωθεί, ενώ υπάρχουν σημαντικές ανάγκες εκπαίδευσης για τη χρήση των συστημάτων αυτών αλλά κυρίως ενίσχυσης της ικανότητας αξιοποίησης τους μέσω πιο αποτελεσματικής διοίκησης.

Η έρευνα αποτυπώνει όμως και ορισμένα ζητήματα που άπτονται της ποιότητας της δικαιοσύνης και του σημαντικού ζητήματος της απρόσκοπτης πρόσβασης στη νομολογία. Έτσι, είναι αξιοσημείωτο ότι η χώρα έχει χαμηλές επιδόσεις στον αριθμό των δικαστών που έχουν λάβει εκπαίδευση σε θέματα δικαίου άλλων χωρών της ΕΕ ή του Ευρωπαϊκού Δικαίου (Διάγραμμα 6). Σε ό,τι αφορά τα θέματα ενημέρωσης των πολιτών για τα δικαιώματά τους, στη χώρα καταγράφεται χαμηλή διάθεση πληροφορίας ηλεκτρονικά για τις διαδικασίες, τα κόστη, την εκκίνηση διαδικασίας και τη λήψη νομικής βοήθειας ενώ η χώρα έχει ιδιαίτερα χαμηλό (μηδενικό σχεδόν) προϋπολογισμό παροχής νομικής βοήθειας σε όσους τη χρειάζονται. Το κενό πληροφόρησης επηρεάζει και τις διαδικασίες επίλυσης μικροδιαφορών, οι οποίες υποστηρίζονται σε πολλές χώρες αποτελεσματικά μέσω της χρήσης της ηλεκτρονικής πρόσβασης και διάχυσης πληροφορίας. Το πιο σημαντικό ζήτημα που αναδεικνύει επί της αρχής η έρευνα όμως αφορά το γεγονός ότι η Ελλάδα δημοσιοποιεί μόνο τις αποφάσεις του τρίτου βαθμού (Διάγραμμα 7). Μάλιστα, η Ελλάδα είναι η μόνη χώρα που δεν δημοσιοποιεί καμία απόφαση δεύτερου ή πρώτου βαθμού, αποτελώντας έτσι μια μοναδική περίπτωση εντός της Ε.Ε., η οποία επεκτείνεται φυσικά και στις επιμέρους επιδόσεις σε θέματα όπως η δωρεάν ηλεκτρονική πρόσβαση στις αποφάσεις όλων των βαθμών, μετά την αφαίρεση προσωπικών δεδομένων και την προσθήκη εργαλείων εύκολης αναζήτησης.

Την εικόνα αυτή πλαισιώνει μια αδύναμη επίδοση στην πρόωθηση εξωδικαστικών διαδικασιών επίλυσης διαφορών, παρόλο που υπάρχουν θεσμοθετημένες διαδικασίες διαμεσολάβησης και διαιτησίας. Η χαμηλή επίδοση της χώρας στο πεδίο αυτό (Διάγραμμα 8) σχετίζεται συνεισώς κυρίως με την έλλειψη μέτρων ενημέρωσης και πρόωθησης αλλά και την ικανότητα του δικαστή να επιβάλει σε πρώτο στάδιο την αναζήτηση εξωδικαστικής λύσης.

Διάγραμμα 6: Ποσοστό δικαστών που συμμετέχει σε συνεχή εκπαιδευτικά προγράμματα που αφορούν το δικαίο της ΕΕ ή το δικαίο άλλων χωρών της ΕΕ.

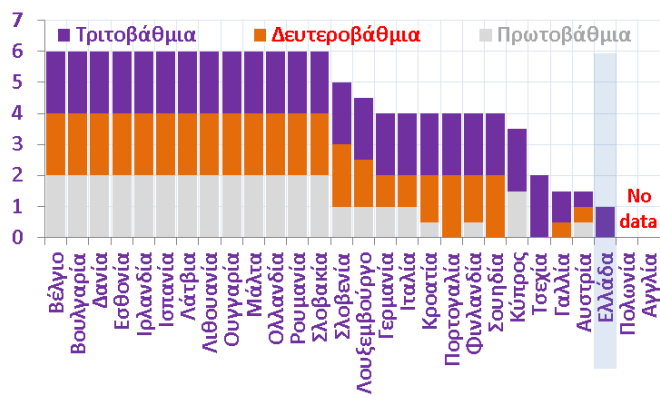
(EU Justice Scoreboard 2016, 2015)

Διάγραμμα 7: Διαφάνεια - Δημόσια πρόσβαση σε αποφάσεις δικαιοσύνης.

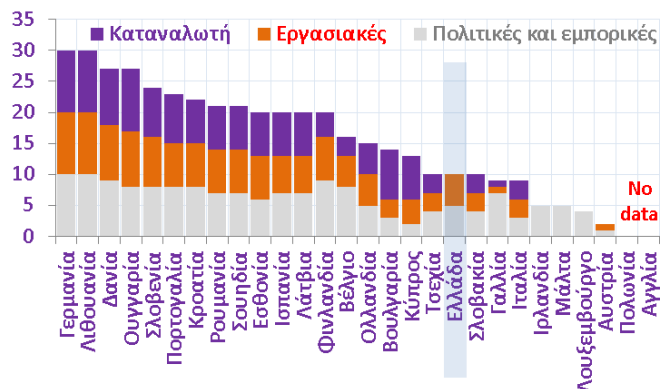
(EU Justice Scoreboard 2016, Για κάθε βαθμό δικαιοσύνης δίνεται

έναν βαθμό για πολιτική (αστικές υποθέσεις) και ένας για δικαστική δικαιοσύνη όταν οι αποφάσεις είναι διαθέσιμες ηλεκτρονικά στο κοινό. Περιορισμός στο ήμισυ όταν είναι διαθέσιμα για κάποια δικαστήρια. Στην Ιταλία στον πρώτο και δεύτερο βαθμό ηλεκτρονική πρόσβαση μόνο για εμπλεκόμενα μέρη, Σλοβενία κάποιες μη διαθέσιμες αποφάσεις)

Διάγραμμα 8: Πρόωθηση και κίνητρα χρήσης εξωδικαστικών μεθόδων επίλυσης διαφορών.

(EU Justice Scoreboard 2016, για το 2015. Ο βαθμός διαμορφώνεται κυρίως από τις επιδόσεις σε πρωτοβουλίες ενημέρωσης και διάδοσης πληροφορίας αλλά και την ικανότητα επιβολής της αναζήτησης εξωδικαστικής λύσης και τους όρους υπό τους οποίους γίνεται αυτή. Μέγιστος βαθμός 10 για κάθε είδος υποθέσεων)

Οικονομικά μεγέθη μελών ΣΕΒ

Ενεργητικό € 435 δισ. 72% συνόλου*	Ίδια κεφάλαια € 58 δισ. 44% συνόλου*	Πωλήσεις € 77 δισ. 46% συνόλου*	Προ φόρων κέρδη € 2,4 δισ. ** 44% κερδών***
Εργαζόμενοι 220.000	Μισθοί € 4,6 δισ.	Ασφαλ. εισφορές € 2 δισ.	Φόρος επί κερδών € 1,6 δισ.

* Άθροισμα δημοσιευμένων ισολογισμών ΑΕ και ΕΠΕ

** Άθροισμα κερδών και ζημιών όλων των επιχειρήσεων

*** Φορολογητέα κέρδη κερδοφόρων επιχειρήσεων

Όραμα

Οραματιζόμαστε την Ελλάδα ως τη χώρα, που κάθε πολίτης του κόσμου θα θέλει και θα μπορεί να επισκεφθεί, να ζήσει και να επενδύσει.

Οραματιζόμαστε μια ανοιχτή, κοινωνικά υπεύθυνη και οικονομικά φιλελεύθερη χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που προτάσσει την ισχυρή ανάπτυξη ως παράγοντα κοινωνικής συνοχής.

Θέλουμε μια Ελλάδα δυναμικό κέντρο της ευρωπαϊκής περιφέρειας, με στέρεους θεσμούς, ελκυστικό κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον, που προάγει τις εξαγωγές, την καινοτόμο επιχειρηματικότητα, την παραγωγή και τις ποιοτικές υπηρεσίες, τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη γνώση, τη συνοχή, τις ίσες ευκαιρίες και το κράτος δικαίου.

Αποστολή

Ηγεσία & Γνώση

Ο ΣΕΒ διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στον μετασχηματισμό της Ελλάδας σε μια παραγωγική, εξωστρεφή και ανταγωνιστική οικονομία, ως ανεξάρτητος και υπεύθυνος εκπρόσωπος της ιδιωτικής οικονομίας.

Κοινωνικός Εταίρος

Ο ΣΕΒ, ως κοινωνικός εταίρος που πιστεύει στη λειτουργία των θεσμών, προωθεί στα αρμόδια όργανα της Πολιτείας και της Ε.Ε. τις απόψεις και θέσεις της επιχειρηματικής κοινότητας.

Ισχυρός Εκπρόσωπος

Ο ΣΕΒ διαμορφώνει θέσεις, αναλύσεις και προτάσεις πολιτικής για την οικονομία, τη βιομηχανία, την καινοτομία, την απασχόληση, την παιδεία και τις εργασιακές δεξιότητες, τον κοινωνικό διάλογο, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την εταιρική υπευθυνότητα.

Φορέας Δικτύωσης

Ο ΣΕΒ δικτυώνει τα μέλη του μεταξύ τους & με τα κέντρα αποφάσεων (εγχώρια και διεθνή), με στόχο τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας.

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών

Ξενοφώντος 5, 105 57 Αθήνα

T: 211 5006 000

F: 210 3222 929

E: info@sev.org.gr

www.sev.org.gr

SEV Hellenic Federation of Enterprises

168, Avenue de Cortenbergh

B-1000 Bruxelles

M: +32 (0) 494 46 95 24

E: sevbrussels@proximus.be

Ακολουθήστε μας στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης:

